

10.9.2020

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 10.9.2020

Asia: E 83/2020 vp, komission tiedonanto Pelloilta pöytäan –strategiasta (Farm to Fork) 20.5.2020

Ympäristöministeriön asiantuntijalausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle 10.9.2020
Erityisasiantuntija Sonja Pyykkönen

Ympäristöministeriö tukee komission Pelloilta pöytäan –strategiaa, joka toimii tiekarttana kestäväan maatalouteen ja kestäväan, terveyttä edistäväan ruokajärjestelmään. Pelloilta pöytäan –strategia nivoutuu EU:n kunnianhimoisiin ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin ja tavoitteena on näyttää esimerkkiä kestävästä maataloudesta kansainvälisesti. Ympäristöministeriö korostaa, että kaikkien EU-politiikkojen, myös maataloussektorin, toimien tulee vastata ilmastomuutokseen ja ympäristöön liittyviin haasteisiin, kuten luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Edessä on paljon työtä, jotta Pelloilta pöytäan –strategian tavoitteet ja toimenpiteet saadaan vietyä käytäntöön.

Ympäristöministeriö pitää tärkeää, että tavoitteena on konkreettisten ja vaikuttavien tulosten saavuttaminen koko EU:n laajuisilla politiikkatoimilla. Tuloksia tulee myös seurata. Tavoitteiden toteuttamiseen tarvitaan konkreettisia määrällisiä tavoitteita, jotta voidaan määrittellä tarkasti, mitä niiden toteutuminen edellyttää jäsenmaitten ja EU:n tasolla. Jäsenmaiden lähtötilanteet vaihtelevat, mikä tulee ottaa huomioon toimenpiteitä toteutettaessa. Jokaisen maan tulisi kuitenkin mennä eteenpäin, tavoitellen ympäristö- ja ilmastokestäväa maataloutta. Toimien tulee perustua tutkittuun tietoon, seurantaan ja vaikuttavuusanalyysiin. Seurantajärjestelmät vaativat kehittämistä EU-tasolla. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman yhdenmukainen ja kustannustehokas mittaristo, joka samalla on synergiassa yhteisen maatalouspolitiikan indikaattoreiden kanssa.

Ympäristöministeriö muistuttaa, että Suomella on erinomaiset lähtökohdat komission tavoitteiden saavuttamiseen. Suomen vahvuuksia ovat mm. mikrobilääkkeiden käytön vähentäminen hallitusti, hyvät pohjatiedot ja seurantajärjestelmät ravinteiden kierrätyksen edistämiseen, lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin korkea taso ja seurantaindikaattorien kehitystyö. Vastaavaa osaamista Suomen on tärkeää edistää Euroopan laajuisesti.

Pelloilta pöytäan –strategiassa on asetettu tavoitteeksi, että kasvinsuojeluaineiden käyttöä vähennetään 50 %. Kasvinsuojeluaineiden osalta toimia riskien vähentämiseksi toteutetaan EU-maissa jo nyt. Näitä toimia tulee jatkaa ja parantaa riskinarviointia, erityisesti ottamaan huomioon pölyttäjät. Ympäristöministeriö kannustaa yleisen tavoitteen asettamista kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämiseksi, jota nykyisin ei ole. Tämä edellyttää kasvinsuojeluaineiden käytön ja tilastoinnin kehitystyötä sekä selkeää määrittelyä. Ympäristöministeriö tukee tavoitetta asettaa erityisesti tarkkailtaville aineille, kuten glyfosaatille, määrällinen vähentämistavoite. Torjunta-aineiden kestäväan käytön direktiivissä tavoitteena on, että ensin käytetään ennalta ehkäiseviä keinoja ja vaihtoehtoisia torjuntatapoja, kuten viljelykiertoa, aluskasveja ja erilaisia muokausmenetelmiä, ja vasta viime kädessä turvallisia kasvinsuojeluaineita. Torjunta-aineiden kestäväan käytön edistäminen edellyttää positiivisia kannustimia sekä osaamista ja neuvontaa.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että ravinnekuormituksen vähentämistarve tunnistetaan ja vahvistetaan lainsäädännön toimeenpanoa maatalouden ravinnekuormituksen vähentämiseksi. Maatalouden ravinnekuormituksen vähentäminen on ajankohtainen tavoite myös Suomessa. Lannoitteiden käyttöä tulee vähentää esimerkiksi edistämällä täsmäviljelyä, viherlannoitusta ja ravinteiden kierrätystä. On tärkeää myös löytää ratkaisuja lannan käytön vähentämiseksi ja lannan ravinteiden kierrättämiseksi erityisesti niillä alueilla, joilla on lannan ravinteiden ylijäämää, eli lantaa enemmän kuin alueen kasvit tarvitsevat. Ympäristöministeriö korostaa myös Itämeren valtioiden HELCOM:ssa tekemää työtä Itämeren ravinnekuormituksen vähentämiseksi. HELCOM-yhteistyön kokemuksia voitaisiin hyödyntää myös muualla EU:ssa.

Ympäristöministeriö tukee tavoitetta nostaa luonnonmukaisen tuotannon ala EU:ssa 25 %:iin maatalousalasta. Tämän toteutuminen edellyttää riittäviä luomutuotannon edistämistoimia, kuten luomutukea, luomuruokaketjun parantamista, koulutusta, neuvontaa, luomuhankkeita ja viennin edistämistoimia. Kansainvälisesti ja EU-alueella luonnonmukaisen tuotannon ala on ollut kasvussa. Esimerkiksi Suomessa luomutuotannon ala ja luomutuotteiden myynti ovat tuplaantuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana. Lisäksi on tärkeää parantaa luomutuotteiden markkinoita.

Ympäristöministeriö pitää erittäin hyvänä komission pyrkimystä yhtenäistää väittämiä tuotteiden ympäristövaikutuksista. Tuotteiden ympäristövaikutusten arviointiin tulisi käyttää EU:ssa yhtenäisiä ja läpinäkyviä menetelmiä ja mittareita.